

Многумина предвидуваат дека оваа зима ќе биде една од најтешките во обезбедувањето енергенси за Македонија, особено во однос на снабденоста со електрична енергија. Воведувањето на Берзата за електрична енергија на големо ги разбуричка духовите во стопанството, но барем засега, иако инвестициите во енергетиката се само на хартија, либерализацијата на енергетскиот сектор упорно продолжува.

Наспроти ова, од Електрани на Македонија - ЕЛЕМ предвидуваат енергетски мирна и стабилна зима и се согласуваат со предвидувањата на вицепремиерот Зоран Ставрски дека за пет-шест години Македонија ќе биде способна дури и да извезува струја доколку се преземат соодветни активности.

Пишува: Арсен КОЛЕВСКИ

Челичната индустрија и металургијата се локомотиви на развојот на земјата. Овој сектор е особено важен бидејќи зафаќа најголем дел од БДП, има најголеми инвестиции, најголемо учество во извозот, како и тоа дека голем број семејства во Македонија се издржуваат од овој сектор. Затоа се важни реструктурирањето на овој сектор и донесувањето национална стратегија за челичната индустрија, која иако е изготвена и поминала некои институции, сепак три години е во стэнд бај положба. Покрај националната стратегија, менаџерите од овој сектор од Владата бараа поддршка за него бидејќи, според нив, капацитетите кои се во Македонија во секторот можат да обезбедат пораст на БДП за 10 проценти.

Развојот на челичната индустрија врзува од 8 до 10 работници на еден металург. Колку за илустрација, во проце-

ДАЛИ ПОВИСОКАТА ЦЕНА НА СТРУЈАТА ЌЕ ГИ ИЗГАСИ ФАБРИЧКИТЕ ПЕЧКИ ЌЕ СЕ ЗНАЕ ПО НОВА ГОДИНА

БЕРЗАТА ЗА С ГО "СТОПИ"

сот на "Макстил" и на "Митал стил" се врзани од 20.000 до 30.000 работници.

Во светот постојат примери каде поради развојот на челичната индустрија земјите како Индија, Украина, Словачка, Чешка, Полска и Кина остваруваат поголем вкупен раст со можност за отворање нови работни места.

За споредба, за тоа дека челичната индустрија во Македонија е од голема важност укажува и фактот што од вкупниот извоз од 2 милијарди долари отпаѓа на челикот, а втор по учество во извозот е текстилот. Тоа е најдобрата порака дека во наредните пет-шест години локомотива за развој во Македонија ќе биде челичната индустрија.

КЛУЧ НА ВРАТА

Но, наспроти поголем развој, "Фени", "Силмак", "Макстил" и уште пет големи металски компании предупредуваат дека им се заканува клуч доколку во 2008 година Владата ги испрати сами на пазарот на струја.

Вознемирени менаџерите на компаниите ѝ испратија писмо на Владата, во кое бараат да не се воведува новиот модел за либерализација на пазарот со струја. Тврдат дека нема да го издржат

ценовниот налет на слободниот пазар.

"Одлуката 'Силмак' севкупно својата потребна енергија да ја набавува од увоз, значи запирање на нашиот капацитет, зашто практично од 1 јануари ние не би можеле да издржиме да произведуваме рентабилно и да ги покриеме трошоците со увезената енергија", изјави деновиве Свонко Стојановски, директор на "Силмак".

Македонската индустрија е значаен фактор на економијата, особено сега кога е во залет. Таа го движи стопанството и со овој модел таа ќе се пресече.

Претставниците од овој сектор бараат да разговараат со Владата и да ѝ објаснат дека либерализацијата е многу избрзана и не е добро проанализирана. Со набавката на струја од Берзата на некој начин тие станаа дискриминирани. Тие се согласуваат дека треба да има промени во стратегијата на снабдувањето на електрична енергија, но тоа треба да се реализира поинаку.

Свесни се дека ЕЛЕМ треба да акумулира средства за да вложува во сопствениот развој, но велат дека тие се најмалку виновни што 15 години во тој систем никој не вложувал.

За волја на вистината, со новиот Закон за енергетика, кој на сила стапи годинава, тие веќе имаа стопроцентно

ИЈА ЌЕ ГО ДОВЕДЕ МЕТАЛУРШКИОТ

зголемување на цената на струјата. До мај, кога со струја целосно се снабдуваа од МЕПСО, плаќаа 3,6 центи за киловат час, а оттогаш наваму цената е двојно зголемена и изнесува 6,4 центи за киловат час, зашто 55 проценти од потребната струја ја купуваат на слободниот пазар. Ова веќе е големо финансиско оптоварување за компаниите од оваа бранша, а ќе биде уште поголемо кога струјата целосно ќе се набавува на Берза. Според нив, тогаш киловат час ќе чини и повеќе од девет центи.

Компанијата "Макстил", најголемиот производител на челик и на лим во земјава, заедно со уште неколку македонски компании како дел од големите индустриски потрошувачи, ќе бидат први на удар на новиот модел со кој наскоро треба да се либерализира пазарот на електрична енергија. Овој македонски гигант во црната металургија има значаен удел во домашното стопанство, учествувајќи со 2,4 проценти во бруто домашниот производ. За нив новиот модел за либерализација на пазарот на струја е избрзан чекор на Владата, со што директно се дискриминирани "Макстил", како и целата гранка во која се вклучени околу 40.000 лица. Поради тоа, за надминување на проблемот, тие предлагаат партнерски разговори со првите луѓе во земјава.

Најголемите индустриски капацитети, кои се погодени од владината мерка, имаат близу 6.000 вработени и во извозот на Македонија учествуваат со 1 милијарда долари.

лизацијата на енергетскиот пазар. Големите потрошувачи ќе одат на слободниот пазар и што се однесува до другите тарифни потрошувачи, како што предлагаат, во зависност од напонското ниво на кое се приклучени, постепено ќе се упатуваат на отворениот пазар", вели министерката за економија Вера Рафајловска.

Берзата за струја, која за Македонија ќе претставува голема новина, ќе се прави по моделот на словенечката. За жал, таа институција во Словенија се покажа како пропадна проект. За две години, колку што постои, дневно или воопшто нема или се тргува со мали количества струја. Сепак, од Владата се упорни.

"Ќе се работи во соработка со словенечката Берза, ќе видиме како ќе биде", изјави неодамна министерката Рафајловска.

Од Државните електрани, кои предлагаат сите фирми - од мало дуќанче до големи компании - електричната енергија да ја набавуваат по пазарни цени, велат - ова е идеја, доколку се одобри, ќе има рок за прилагодување.

"Тоа е предлог кој треба да се разгледува. Тука има многу анализи околу економските аспекти. Многу битно е времето кога ќе се имплементира, треба да има подготвеност на сите учесници", изјави Димитар Танурков, директор за производство на ЕЛЕМ.

Во Министерството за економија интензивно се работи на измените на Законот за енергетика. Неизвесно е како нови-

ТРУЈА ЌЕ ЧЕЛИКОТ

Македонската економија е неподготвена за идејата на енергетските компании - сите фирми електричната енергија да ја купуваат по пазарна цена на берза, сметаат бизнисмените. Ова ќе значи удар за нив.

"Во никој случај нема да се согласиме да влеземе во таков процес неподготвени", изјави Бранко Азески, претседател на Стопанска комора на Македонија.

Според експертите, големо прашање е дали енергетските компании се подготвени за овој модел. За најголем дел од нив, на енергетските компании им е потребна реорганизација, па отворено се сомневаат дека овој процес, така како што е замислен, ќе успее од "прва". А, во оваа бранша грешките можат да бидат фатални за целото стопанство, децидни се експертите.

ПРИНЦИП ИЛИ ИНАЕТ

Наспроти овие апели од стопанството, Владата не отстапува од тоа од идната година големите потрошувачи сами да излегуваат на пазарот на струја.

"Во Македонија ќе се формира Берза за струја и наскоро таа треба да стартува со работа. Берзата е дел од либера-

ните ќе се одразат врз крајните потрошувачи.

Либерализацијата на енергетскиот пазар ја налага Европската унија, а експертите тврдат дека ќе биде неизбежно и поскапувањето на струјата.

Според извори од ЕЛЕМ, без поголема либерализација и конкурентност постои опасност енергетскиот систем да западне во посериозна криза, зашто нема нови капацитети, нема доволно можност да се увезе, а нема и доволно преносни капацитети за увоз. А тоа веќе претставува многу поголем проблем од постепено отворање на пазарот.

Поради тоа, тие велат дека големите потрошувачи можат да си дозволат поголема цена на електричната енергија, отколку што сега ја плаќаат. Цената на металите на светскиот пазар се зголемува и тоа треба да се искористи.

Apel za pomoč za li ceto Goran Stankov, potrebn i za i zveduvawe operati ven zaf at-transpl antaci ja na bubreg vo stranska kl i ni ka, za { to se neophodni 50.000 evra. Odobreni tel ef onski broevi za donaci i od 100 denari se:
070-143-144 i 075-143-075
i li di rektno na ` i ro-smetka za denarski donaci i otvorena vo Alf a Banka AD Skopje:
Broj na ` i ro-smetka: 280-000099969-83
Povi kuvawe na broj: 1000031177